

**Islands præsident
Guðni Th. Jóhannessons
tale
på Nordisk Råds temakonference**

**Reykjavík
15. marts 2023**

Kære venner i Norden, *kære nordiske venner*. Velkommen alle sammen til Island. Jeg håber, at I har haft et dejligt ophold her. Det er en ære for os at tage imod jer her i Island og jeg ønsker jer succes i jeres diskussioner om vigtige sager på denne årlige temakonference, ikke mindst om energisikkerhed i urolige tider.

Nordisk samarbejde står på en sikker grund. Der er så meget mere, der forener os, end det, der adskiller os. Og ordet „adskiller“ er i virkeligheden for stærkt i denne sammenhæng. Snarere er der her tale om delte meninger, forskellige prioriteringer, måske kulturforskelle. Sammen vil vi i Norden bevare det, som er lykkedes godt, den samfundsorden, som vi har skabt og formet i årenes løb, det nordiske velfærdssystem.

Vi kan så sandelig være stolte af det. Se bare på lister over det ene eller det andet, som angår livskvalitet på verdensplan. Der er vi næsten altid øverst eller i toppen. I de nordiske lande er børnedødeligheden lav, almindelige menneskers helbred bedre end det ellers falder sig, og folk lever ikke mange steder lige så længe. I vores lande er der mere lighed og mere ligestilling end de fleste andre steder, mere frihed og sikkerhed og mindre korrupsion. Dertil er vi nordboer efter sigende lykkeligere end andre folk, i det hele taget (om I vil tro det eller ej).

Ja, vi er ganske rigtigt en model, den nordiske model. Og hvorfor er vi så fantastiske? Det er næppe på grund af vejret og det er ikke beskedenhed, som forklarer resultatet, hvis jeg fortsætter på denne måde! Eller er det måske snarere den rette portion selvsikkerhed og selvtillid? Hvis det er tilfældet, vil jeg forbinde det med et sundt forhold mellem frihed og ansvar, individ og

samfund. I de nordiske lande ønsker vi, at ethvert menneske har mulighed for at realisere sig selv, til gavn for sig selv og andre, men samtidig skal hver enkelt af os nyde tilstrækkelig støtte, hvis der opstår problemer.

Da tror jeg, at vi stadig vil bevæge os i den rigtige retning, hvis vi sætter os et ædelt mål, men samtidig anerkender, at vi ikke er perfekte, at forskellige ting kan gøres bedre og at der stadig er mange opgaver at udrette. Nogle har været udenfor i det nordiske velfærdssystem, man har ikke altid behandlet alle lige godt. Man har nogle gange skabt et glansbillede af ædle myndigheder og en smuk verden, mens virkeligheden var en del barskere. Det er stadig tilfældet. *Norden er ikke altid i orden.*

Ja, at vende blikket indad er gavnligt for os alle, og på samme måde skal vi undgå at fæstes i den forgangne tids bånd – vi skal være påpasselige med at sidde fast i klichéer og stereotyper, som ikke kan modstå tidens tand.

Men selvfølgelig kan det nogle gange være sjovt, kære venner – *kære nordiske venner*. Lad os sige, at vi islændinge for eksempel tror på alfer, hvis det er det, I ønsker, kære naboer i Norden. Vi kan bilde jer (og endda os selv) ind, at vi lever efter mottoet *þetta reddast*, at alt nu bare kommer til at gå på en eller anden måde og at det er unødvendigt at planlægge for meget frem i tiden. Eller at vi er ekstremt tavse og mystiske, givetvis på grund af vores samliv med barske naturkræfter århundrede efter århundrede.

I øjeblikket kan jeg ikke komme i tanker om flere klichéer – bortset fra, naturligvis, om jer, kære gæster fra andre steder i Norden. Er svenskerne ikke, som de er, grundigt organiserede, nationen, der opfandt sikkerhedsselen? Er danskerne ikke mere ligeglade, kendte over hele verden for deres *hygge*? Er nordmændene ikke stadig lidt bondske på deres charmerende måde – til trods for alle olierigdommene? Og er finnerne ikke et folk af få ord – udholdenheden selv og *sisu* deres kendte folkekarakter?

Jeg må indrømme, at jeg ikke kender nogen forhastede påstande af lignende art om de mere fåtallige i vores skare, og da tænker jeg på færinger og grønlandinge, samer og ålændinge.

Men bortset fra stereotyper så må vi kategorisk afvise snævre og fordomsfulde betingelser for, at nogen må få lov at tilhøre vores samfund. Vores definitioner af, hvad det vil sige at være islænding eller et andet folk i Norden, skal være rummelige, ikke snævre. En islænding kan for eksempel snakke som et vandfald og være gennemorganiseret og fuldstændig uden tro på alfer, for nu at lege med klichéerne her for sidste gang. Men måske tror han eller hun på noget andet, fuldstændig uden nogen rødder i den islandske jordbund, eller bare ikke på noget overhovedet. Måske ser denne islænding anderledes ud end de billeder, som vi har af Grette den Stærke eller Halgerd Langbuks,

hovedpersoner i vores gamle sagaer. Og måske kan denne islænding ikke læse den litteratur, eller forstå islandsk godt. Men denne indbygger i dette land er alligevel en af os, har hjemme her og kan sige: Dette er mit land, Island.

Sammen har vi også lov til at opretholde gamle og gode værdier, opretholde vores historie og kulturarv. Samtidig skal vi alligevel udvise vilje til at anerkende det, som gik galt og tilmed stadig gør det. Vi skal derfor kæmpe imod ekstremistisk nationalisme, hvor fortiden bliver misbrugt til at skabe frygt og gru, til at starte krig og undertrykke folk, som vi desværre kender så godt i vores del af verden i denne tid. Kærlighed til ens land bør snarere have et smukt og positivt udtryk. I den skal fortid, nutid og fremtid mødes. Der skal gammelt og nyt flettes sammen, fordomsfrihed og tolerance, mangfoldighed og frihed. En sand patriotisme har intet tilfælles med ondskab og had mod andre, den har intet til fælles med nationalschauvinisme, xenofobi eller nogen som helst fordomme.

En nation med selvtillid tåler nemlig mangfoldighed. En nation med selvtillid tåler udvikling og forandring. En nation med selvtillid tåler at gøre grin med sig selv og at andre laver sjov med en. En nation med selvtillid har en sund kærlighed til landet som ideal, men praler ikke af sine egne fortrin.

Kære venner i Norden, *kære nordiske venner*. Jeg gentager mine gode hilsener, ønsker jer en god hjemrejse efter mødet her. I er altid velkomne her igen. Tak til jer.